

Чан — Кортес

Відкритий чемпіонат США

Вересень 1994-го

Від результату цього матчу залежить те, чому я присвятила все своє життя.

Стадіон у Флашинг-Медоуз. Ми з Хав'єром, моїм батьком, сидимо по центру першого ряду паралельно до бічних. По обидва боки майданчика, заклавши руки за спину, стоять лайнсмени. Прямо перед нами на вищій сидить головний суддя. Обабіч стовпців сітки навприсядки чекають дівчатка, готові щомиті кинутися по м'яча.

Зараз третій сет. Перший сет виграла Нікі Чан, Інгрід Кортес насилу вирвала другий. Третій — вирішальний. У ньому визначиться переможниця.

Ми з татком — і ще двадцятьма тисячами глядачів на стадіоні — спостерігаємо, як Нікі Чан підходить до задньої лінії. Згинає ноги в колінах та готується. Потім зводиться навшпиньки, підкидає м'яч у повітря, замахується й відправляє в бік Інгрід Кортес блискавичну подачу, за якої м'яч сягає швидкості 202 кілометри на годину.

Кортес із приголомшливою силою відбиває. М'яч приземляється чітко на лінії, отже, у межах корту. Нікі не встигає дістати. Очко Кортес.

Я заплющую очі й роблю глибокий вдих-видих.

— *Cuidado!* За нами стежать камери, — крізь зуби каже татко. Він, як завжди, у панамці, з-під якої стирчать сиві кучері.

— Тату, за нами зараз усі стежать.

Цього року Нікі Чан здобула вже два «Шлеми»: в Австралії та у Франції. Якщо переможе й у цьому матчі — вона

¹ Обережно. — Тут і далі переклад з іспанської Дениса Зайця.

зрівняється з моїм рекордом у двадцять титулів на турнірах «Великого шлему» в одиночному розряді. Я встановила його у 87-му, коли вдев'яте перемогла на «Вімблдоні» й утвердилася як найкраща тенісистка всіх часів.

Завдяки своєму унікальному стилю — різкість, гучні крики, гра майже завжди із задньої лінії, неймовірно жорсткі подачі й удари з відскоку — Нікі вже п'ять років домінує в жіночому тенісі. Проте наприкінці вісімдесятих, коли вона тільки починала свій шлях у WTA, я вважала її доволі пересічною суперницею. Так, можливо, вона непогано грає на ґрунті, але я запросто обіграла б Нікі на її рідній лондонській травичці.

Проте у 89-му я завершила кар'єру — і все змінилося. Нікі почала один за одним здобувати кубки «Шлему» й за раз наступає мені на п'яти.

Коли я дивлюся на неї, у мене стискаються щелепи.

У татка незворушний вираз обличчя. Він, майже не повертаючи голови до мене, каже:

— А фотокори хочуть кадр, де видно, що ти злишся й зичиш їй програти.

На мені чорна майка, джинси, сонцезахисні окуляри «Олівер Піплз» із пістрявою оправою. Волосся розпущене. Мені майже тридцять сім, і, на мою скромну думку, вигляд у мене неперевершений. Тож нехай собі фотографують скільки влізе.

— Пригадай, що я казав тобі ще на юніорських чемпіонатах?

— На лиці — нуль емоцій.

— *Exacto, hija*².

Інґрід Кортес — сімнадцятирічна іспанка, яка здивувала всіх стрімким просуванням по рейтингу. Її гра трохи схожа на стиль Нікі — потужні удари, викрики, — але Кортес

більше працює з кутами. На корті вона надзвичайно емоційна. Хвацька подача. М'яч проноситься мимо Нікі. Ейс. Кортес радісно скрикує.

— Ти знаєш, а Кортес таки може стати їй на заваді, — кажу я.

Батько хитає головою:

— *Lo dudo*³.

Говорячи, він ледве ворухить губами й свідомо відвертається від камер. Але в мене немає жодних сумнівів, що завтра вранці він гортатиме всі свіжі газети, шукаючи себе на фотографіях у розділі «Спорт». І всміхатиметься сам собі, побачивши, що вигляд у нього однозначно незрівняний. Так, на початку року, після кількох курсів хімії, він сильно схуд. Зате здолав рак. Організм помалу відновлюється. Повернувся здоровий колір обличчя.

Сонце світить татку в очі. Я простягаю тюбик сонцезахисного крему. Тато мружиться й хитає головою, мовляв, це нижче його й моєї гідності.

— Інґрід непогано тримається, але й Нікі приборегла сили на третій сет.

У мене прискорюється серцебиття. Нікі розігрує три вінери поспіль і виграє гейм. Тепер, у третьому сеті, рахунок 3–3.

Тато опускає окуляри й зиркає на мене:

— *Entonces*⁴, що будеш робити?

Я відводжу погляд:

— Не знаю.

Він знову ховає очі за окулярами й, злегка киваючи, дивиться на корт:

— Ну, вирішувати тобі. Ні то ні.

³ Сумніваюся.

⁴ Отож.

² Саме так, доноу.

— *Sí, papá*⁵, я розумію.

Нікі широко замахається й подає. Інґрід біжить уперед і намагається відбити з льоту, але м'яч врізається в сітку.

Я переводжу погляд на тата. Він злегка супить брови.

Тренер Інґрід сидить на лавці в ложі гравців, затуливши обличчя долонями.

У Нікі тренера немає. Три роки тому вона розпрощалася з останнім і відтоді самостійно здобула шість «Шлемів».

У татка є чимало жартиків про гравців, які відмовляються від наставників. Але у випадку з Нікі він, на диво, тримає язик за зубами.

Кортес зігнулася, сперлася рукою на стегно — намагається перевести подих. Нікі не дарує їй такого щастя: виконує ще одну подачу. Кортес біжить навперейми, однак промажується.

Нікі розпливається в усмішці.

Я знаю цю усмішку. Сама була на місці Нікі.

Ще одне очко. Нікі Чан виграє гейм.

— Триндець, — кажу я під час зміни сторін.

Тато зводить брови:

— Кортес розклеюється, коли перестає контролювати корт. А Нікі це чудово зчитує.

— Нікі сильна й при цьому вміє адаптуватися, — погоджуюсь я. — Граючи проти неї, ти граєш проти людини, яка на ходу зчитує всі твої слабкі місця й миттєво перебудовує під них гру.

Тато киває.

— А слабкі місця є в кожного, — веду далі. — І Нікі вміє їх знаходити.

— Це точно.

— А в неї які?

Батько намагається приховати усмішку. Бере воду, робить ковток.

— Що? — допитуюсь я.

— Нічого.

— Я ще нічого не вирішила.

— Як скажеш.

Чан і Кортес повертаються на майданчик.

— Нікі трошечки повільна, — кажу я, дивлячись, як вона йде до задньої. — Так, у неї є сила, але бракує швидкості — у роботі ніг, у виборі удару. Навіть сьогодні вона повільніша, ніж Кортес і тим паче — ніж Моретті, Антонович або й Перес.

— І ніж ти, — додає тато. — У цьому турі ніхто з учасниць не зрівняється з тобою у швидкості. Не лише у швидкості роботи ногами — але й *también*⁶ у швидкості роботи головою.

Я киваю.

— Повернутися у стійку, перейняти м'яч у повітрі й відбити так, щоб Нікі не встигла щосили замахнутися. У цьому турі ніхто на таке не здатен. Хіба що ти.

— Але доведеться протидіяти її силі й водночас не втрачати швидкості.

— Що буде непросто.

— Особливо в моєму віці та з моїм коліном. Я вже не можу стрибати так, як раніше.

— *Es verdad*⁷. Доведеться викластися на повну.

— Це якщо я надумаюся.

Тато заковчує очі, але потім швиденько зображує чергову фальшиву усмішку.

— Ой, ну цирк, — сміюсь я. — Подумаєш, зазнімкують тебе скривленого, велике діло!

⁶ Також.

⁷ Це правда.

⁵ Так, татку.

— Ти не діймаєш мене, я не діймаю тебе. *¿Lo entiendes, hija?*⁸

— Так, *lo entiendo, papá*⁹.

Цей гейм теж за Нікі. Ще один — і все, вона зрівняється з моїм рекордом.

Я вже уявляю, що буде далі. У мене починає гупати в скронях. Кортес не зможе завадити Чан, точно не сьогодні. А я сиджу й дивлюся. Сиджу й дивлюся, як Нікі відбирає те, над чим я працювала все життя.

— А хто мене тренувати буде? — питаю. — Ти?

Тато дивиться в інший бік, але я бачу, як у нього напружилися плечі. Він переводить подих, добирає слова.

— Це тебе треба спитати, — зрештою каже. — Не мені ж вирішувати.

— А що я? До кого мені звертатися, до Ларса?

— Ти й тільки ти вирішуєш, що тобі робити, *pichona*¹⁰. Це називається доросле життя.

Хоче, щоб я просила-благала. Що ж, цілком заслужено.

Кортес на кожному ударі пнеться зі шкіри. Але вона вишнжена. Це видно з того, як у неї тремтять ноги, коли вона стоїть на місці. Відбиває. У сітку. Рахунок 30:0.

Триндець.

Я роззираюся. Глядачі понахилялися вперед, дехто нервово перебирає пальцями. Здається, одні затамували дихання, а інші — навпаки, дихають уривчасто й часто. Уявляю, що там зараз мелють коментатори.

Люди на сусідніх сидіннях повсякчас зиркають на нас із татком. Хочуть бачити мою реакцію. Я почувуюся твариною в зоопарку.

⁸ Розумієш, доню?

⁹ Розумію, тату.

¹⁰ Пташко.

— Якщо я надумуюся, — кажу тихо, — то хочу, щоб мене тренував ти. Так, тату, ти.

Він дивиться на мене. Тим часом Кортес відіграє в Нікі очко. Глядачі затамовують дух — усім кортить побачити, як пишеться історія. Мені б теж кортіло, якби на кону не стояла моя історія.

— Ні́жа, ти впевнена? Я теж уже не той, що колись. У мене більше нема стільки... сил.

— Яке їхало, таке й здибало. Я теж уже не та, що колись. І тобі доведеться таку мене тренувати.

Рахунок 40:15. Вирішальна мить для Нікі. Або пан, або пропав.

— Мені доведеться тренувати найкращу тенісистку всіх часів, — каже тато, обертається й бере мене за руку.

Я розміняла четвертий десяток, проте, коли тато бере мене за руку, все одно почувуюся ліліпуткою.

Його руки надзвичайно великі проти моїх. Я змалечку знаю, які вони на дотик — теплі, шорсткі й сильні. Що тоді, що тепер. І коли тато стискає мою долоню, я почувуюся маленькою дівчинкою: він для мене велетень, і мені завжди доведеться задирати голову, щоб зустрітися з його поглядом.

Нікі подає. Я нервово хапаю повітря.

— То ти згоден? — перепитую.

Кортес відбиває.

— Ми можемо дуже сильно... обісратися, — кажу. — Показати, що Бойова Сокира вже ні на що не годна. Багато хто буде в захваті. А я не тільки свій рекорд втрачу, але ще й осоромлюся. Цілком можливо, ми все зіпсуємо. Усе втрачимо.

Нікі відбиває з відскоку.

Тато хитає головою:

— *Pichona*, ми не можемо втратити все. Бо теніс — це далеко не все.